

Väljaandja: Kliimaminister

Akti liik: määrus

Teksti liik: algtekst-terviktekst

Redaktsiooni jõustumise kp: 08.09.2023

Redaktsiooni kehtivuse lõpp: Hetkel kehtiv

Avaldamismärge: RT I, 05.09.2023, 22

Kombineeritud sademeveesüsteemide, sealhulgas lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021–2027

Vastu võetud 31.08.2023 nr 53

Määrus kehtestatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel ja kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ § 41 lõikega 1.

1. peatükkÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

- (1) Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027 (edaspidi *rakenduskava*) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ raames kombineeritud sademeveesüsteemide, sealhulgas lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamiseks. Tegevus on strateegiliselt olulise tähtsusega.
- (2) Toetust antakse Ühtekuuluvusfondist riigi eelarvestrateegia 2023–2026 keskkonnakaitse ja -kasutuse programmi meetme „Kliimaeesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“tegevuse „Kliimamuutuste leevendamine ja kliimamuutustega kohanemine“ tulemuste saavutamiseks.
- (3) Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide Vabariigi Valitsuse 03.07.2023 korraldusega nr 180 kinnitatud meetmete nimekirjasmeetmes „Kliimaeesmärkide elluviimine, välisõhu kaitse ja kiirgusohutus“, number 21.2.3.1, „Kombineeritud sademeveesüsteemid sh. lahkvoolsete sademeveesüsteemide rajamine“. Sekkumise number on 21.2.3.11.
- (4) Juhul, kui toetatav investeering on osa ühisveevärgi ja -kanalisatsioonisüsteemist ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse mõistes, tuleb täiendavalt analüüsida, kas toetus loetakse riigiabiks või vähese tähtsusega abiks.
- (5) Kui määruse alusel antav toetus on riigiabi Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 107 lõike 1 tähenduses, järgitakse toetuse andmisel Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2011. a otsuse „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes“ (2012/21/EL) tingimusi (ELT L 7, 11.01.2012, lk 3–10) (edaspidi *komisjoni 2011. aasta otsus*)“.
- (6) Kui toetust antakse vähese tähtsusega abina, järgitakse abi andmisel komisjoni määruses (EL) nr 2023/2832 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele antava vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L, 15.12.2023) ja konkurentsiseaduse §-s 33 sätestatud.
- (7) Kui toetus on riigiabi komisjoni 2011. aasta otsuse alusel, ei anta toetust otsuse artikkel 2 lõigetes 2-5 sätestatud juhtudel. Kui toetus on vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 2023/2832 alusel, ei anta toetust sama määruse artikkel 1 lõikes 1 sätestatud juhtudel.“;
- (8) Toetatavate tegevuste valikul lähtutakse ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud läbivatest valikukriteeriumidest ja -metoodikast. Toetatavate tegevuste valimisekskasutatavad valikukriteeriumid ja metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi *ühendamäärus*) §-le 7.

§ 2. Toetuse andmise eesmärk ja tulemus

- (1) Toetuse andmise eesmärk on aidata kaasa kohalikul tasandil kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisele, kliimamuutustega kohanemisele ja katastroofiriski ennetamisele ning selleksvastupanuvõime edendamisele, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise.
- (2) Toetuse andmise tulemusel ehitatakse olemasolev ühisvoolne ühiskanalisatsioon lahkvoolseks või rajatakse looduslähedane sademeveesüsteem sademevee äkkvooluhulkade vähendamiseks, äravoolu viibe tekitamiseks ning sademevee pinnasesse imbumise soodustamiseks.

- (3) Toetuse andmise tulemusel viiakse ellu kliimamuutuste leevendamise ja nende mõjuga kohanemise tegevused, mis aitavad vähendada kliimamuutuse mõjust tingitud haavatavust suurendadesühiskonna ja ökosüsteemide vastupanuvõimet kliimamuutustele.
- (4) Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja panustavad Riigikogu otsuse „Riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ heakskiitmine“ (edaspidi *Eesti 2035*) aluspõhimõtete hoidmisesse.
- (5) Eesti 2035 aluspõhimõtete hoidmist ja sihi „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ saavutamisele kaasa aitamist regionaalse arengu ja keskkonnajakliimaeesmärke toetaval moel hinnatakse toetuse andmisel läbi järgmiste näitajate: „Elukeskkonnaga rahul või pigem rahul olevate elanike osatähtsus“ ja „Keskkonnatrendide indeks“.
- (6) Toetuse andmine panustab rakenduskava väljundnäitajasse „Kliimamuutustega kohanemiseks rajatud uus või uuendatud roheline taristu“ ning rakenduskava tulemusnäitajasse „Üleujutustevastu kindlustamiseks võetud meetmetest kasu saav elanikkond“.

§ 3. Rakendusüksus, rakendusasutus ja rakendusüksuse kohustused

- (1) Rakendusasutus on Kliimaministeerium (edaspidi *ministeerium*).
- (2) Rakendusüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus (edaspidi *KIK* või *rakendusüksus*).
- (3) Rakendusüksus kohustub seoses riigiabi ja vähese tähtsusega abi andmisega:
  - 1) säilitama vähese tähtsusega abi kava käsitlevaid andmeid kümne majandusaasta jooksul alates päevast, kui käesoleva määruse alusel anti viimast korda üksikabi;
  - 1) säilitama riigiabi andmisega seotud dokumente kümme aastat pärast üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise lõppu vastavalt komisjoni 2011. aasta otsuse artiklile 8;
  - 2) kandma riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrisse andmed antud vähese tähtsusega abi ja riigiabi kohta; 3) tegema komisjoni 2011. aasta otsuse artiklis 6 nimetatud kontrolli liigse hüvitamise üle.

2. peatükk TOETATAVAD TEGEVUSED, KULUDE ABIKÕLBLIKKUS JA TOETUSE MÄÄR

§ 4. Toetatavad tegevused

- (1) Toetust antakse projektile, mille tegevus panustab §-s 2 nimetatud eesmärgi ja tulemuse saavutamisse.
- (2) Paragrahvi 2 lõikes 2 nimetatud tulemuse saavutamiseks toetatakse järgmiste rajatiste projekteerimist ja ehitamist:
  - 1) tehislilikud sademeveemahutid äravoolu ühtlustamiseks;
  - 2) vihmaaiad;
  - 3) taimestiku kattega ribad teede ja autoparklate ümbrusesse ning muude madala veeläbilaskvusega kohtade ümber sademevee kogumiseks ning imbumise soodustamiseks;
  - 4) vett läbilaskvate katendite kasutamine tehispindadel imbumise soodustamiseks;
  - 5) viibekraavid;
  - 6) imbkraavid vee kinni pidamiseks ning imbumise soodustamiseks;
  - 7) imbväljakud;
  - 8) viibetiigid;
  - 9) imbkaevud
  - 10) tehismärgalad;
  - 11) sademevee puhastamise rajatised;
  - 12) lahkvoolne sademevee kanalisatsioon;
  - 13) sademevee kraavid.
- (3) Paragrahvi 2 lõikes 2 nimetatud tulemuse saavutamiseks toetatakse kraavide rekonstrueerimist.
- (4) Toetust antakse sademeveeprobleemide lahendamiseks tiheasustusaladel.
- (5) Toetatav ei ole:
  - 1) rohekatuste rajamine ehitistele ja hoonetele sademevee sidumiseks;
  - 2) roheseinte rajamine;

- 3) jõe sootide taasavamine;
  - 4) veekogudest tervendamise eesmärgil setete, taimestiku ja voolutakistuste eemaldamine;
  - 5) lammialade taastamine ja võsast puhastamine; 6) kuivendatud alade veerežiimi taastamine;
  - 7) veekogude akumuleeruva mahu suurendamine, sealhulgas lammiala laiendamine, veekogu süvendamine;
  - 8) kaitsevallide rajamine tiheasustusala või objekti kaitseks;
  - 9) olemasolevate kaitserajatiste, sealhulgas promenaadi, sildade, kaitseseinade, kaldakindlustuste rekonstrueerimine ja hooldus;
  - 10) tehnilise taristu, sealhulgas veevarustuse, kanalisatsiooni, elektrisüsteemide, juurdepääsuteede kindlustamine või ümberehitus;
  - 11) määruse „Üleujutusohu ennetamiseks ja leevendamiseks toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021-2027“ ja määruse „Kliimamuutusega seotud tegevuste, linnade elurikkuse suurendamise ja kavade koostamise toetuse andmise tingimused ja kord perioodil 2021-2027“ alusel toetatavad tegevused.
- (6) Toetust ei anta projektile, mis on enne taotluse esitamist ellu viidud.
- (7) Määruse alusel toetatakse tegevusi, mis on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju ühelegi artiklis 9 sätestatud keskkonnamäärangile.

§ 5. Kulude abikõlblikkus

- (1) Kulu on abikõlblik, kui see on kooskõlas ühendmääruse 5. peatükis ja käesolevas määruses sätestatud tingimustega ja taotluse rahuldamise otsusega.
- (2) Abikõlblikud on § 2 lõike 2 kohase tulemuse saavutamiseks ja § 4 lõike 2 kohase tegevuse elluviimiseks vajalikud kulud vastavalt § 4 lõikes 3 sätestatud piirangutele.
- (3) Projektijuhtimise, omanikujärelevalve ja ehitustööde kulud on abikõlblikud.
- (4) Projekteerimise kulud on abikõlblikud juhul, kui projekteerimisele järgneb koostatud projekti alusel tööde teostamine.
- (5) Abikõlblikud ei ole järgmiste tegevuste kulud:
  - 1) eelprojekti koostamine;
  - 2) keskkonnamõju hindamine;
  - 3) majandus- ja finantsanalüüsi koostamine; 4) ühisveevärgi rajamine ja rekonstrueerimine;
  - 5) tuletõrje veevarustuse rajamine, välja arvatud juhul, kui tuletõrje veevõtuks kasutatakse sademevett;
  - 6) kanalisatsioonisüsteemide rajamine või rekonstrueerimine hoonestamata kinnistutel;
  - 7) rajatavate ja olemasolevate süsteemide hooldustööd;
  - 8) tegevused, mis on vastuolus kohaliku omavalitsuse kehtiva ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavaga; 9) maaparandussüsteemide ja muude kuivendussüsteemide uuendamine ja rekonstrueerimine; 10) ajutise veetõkkeseina soetamine.

„§ 6. Projekti abikõlblikkuse periood

- (1) Projekti abikõlblikkuse periood algab ja lõpeb taotluse rahuldamise otsuses märgitud kuupäeval.
  - (2) Projekti abikõlblikkuse perioodi algus ei või olla varasem kui käesoleva määruse jõustumise aeg ega hilisem kuue kuu möödumisest taotluse rahuldamise otsusest.
  - (3) Projekti abikõlblikkuse perioodi lõpp ei või olla hilisem kui 31.12.2029.“;

§ 7. Toetuse piirsumma ja osakaal

- (1) Taotlusvooru eelarve ja ajakava kinnitab kliiminister käskkirjaga. Kui taotluse täielik rahuldamine ei ole taotlusvooru eelarve ammendumise tõttu võimalik, võib ministeerium taotlusvoorueelarvet rakendusüksuse ettepanekul suurendada.
- (2) Toetuse osakaal sõltub kohaliku omavalitsuse üksusest ja on vastavalt määruse lisale 40–70 protsenti projekti abikõlblikest kuludest. Kui toetuse taotleja on kohaliku omavalitsuse üksusest sõltuv üksus või kohaliku omavalitsuse üksuste ühise valitseva mõju all olev üksus, kohaldatakse toetuse määra ja maksimaalse toetuse suuruse leidmisel lõikes 1 konsolideerimisgruppi kuuluva üksuse või kohaliku omavalitsuse üksuste ühise valitseva mõju all oleva üksuse investeeringuobjekti asukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele sätestatud.
- (3) Toetuse maksimaalne suurus ühe projekti kohta on 2 000 000 eurot, sealhulgas lahkvoolse sademeveekanalisatsiooni ehitamiseks kuni 1 500 000 eurot.

- (4) Projekti omafinantseeringuna ei käsitleta teisi Euroopa Liidu ja muude välisabifondide poolt antud tagastamatut abi.
- (5) Komisjoni 2011. aasta otsuse alusel antav riigiabi ei tohi konkreetse üldist majandushuvi pakkuva teenuse kohta ületada 15 miljonit eurot aastas.
- (6) Komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 alusel antud vähese tähtsusega abi ei tohi jooksva majandusaasta ja kahe eelneva majandusaasta jooksul koos käesoleva määruse raames taotletavatoetusega kokku ületada 500 000 eurot.

3. peatükknõuded taotlejale ja taotlusele

§ 8. Nõuded taotlejale

- (1) Toetust võib taotleda:
  - 1) vee-ettevõtja;
  - 2) kohalik omavalitsus ja omavalitsusliit;
  - 3) kohaliku omavalitsuse asutus või selle hallatav asutus; 4) maakondlik omavalitsusliit või arenduskeskus.
- (2) Taotleja peab vastama ühendmääruse § 3 lõigetele 2 ja 4.
- (3) Taotlusvoorus rahuldatakse mitte rohkem kui üks taotlus taotleja kohta.

§ 9. Nõuded taotlusele

- (1) Taotlus peab vastama ühendmääruse § 4 lõikes 1 sätestatule.
- (2) Taotlus peab sisaldama lisaks ühendmääruse § 4 lõikes 1 nimetatud nõuete täitmist tõendavatele dokumentidele ning ühendmääruse § 4 lõikes 2 nimetatud kinnitustele järgmiseid andmeid ja dokumente:
  - 1) taotleja nime ja registrikoodi;
  - 2) projekti nime;
  - 3) projekti tegevuste kirjeldust;
  - 4) projekti eesmärgi ja tulemuse kirjeldust, mis vastab §-s 2 nimetatud eesmärgile ja tulemusele;
  - 5) projekti ajakava;
  - 6) nõuetele vastavat ja toetatavaid tegevusi kajastavat ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava või interneti aadressi, millelt kava on leitav;
    - 6¹) juhul, kui sademe-, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ehitisi ja seadmeid ei loeta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemi kuuluvaks osaks, esitatakse Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 62 kohane sademevee majandamise kava;
  - 7) kui kohalik omavalitsus on otsustanud, et sademe-, drenaaživee ning muu pinnase- ja pinnavee ärajuhtimise ehitisi ja seadmeid ei loeta ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni süsteemi kuuluvaks, siis esitada vastav kohaliku omavalitsuse otsus;
  - 8) projekti eelarvet ja selle kujunemise arvutusi koos põhjendustega;
  - 9) eelprojekt, mis on koostatud vastavalt käesoleva määruse lisa 2 esitatud juhendile;
  - 10) täidetud kliimariskide hindamise tabelit;
  - 11) kinnitust projekti vastavuse kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021 määruse (EL) 2021/1060 artikli 9 „ei kahjusta oluliselt“ põhimõtetele;
  - 12) projekti raames soetatud vara kasutamise kava viie aasta jooksul pärast abikõlblikkuse perioodi lõppu;
  - 13) kinnitust nõuetekohase omafinantseeringu olemasolu kohta;
  - 14) kinnitust, et taotleja tegutseb projekti ellu viimisel heas usus ja kooskõlas EL Põhiõiguste hartas ja Puuetega inimeste õiguste konventsioonis sätestatuga;
  - 15) teavet, kas taotleja taotleb projektile või on saanud projektile või projekti üksikutele osadele toetust Euroopa Liidu institutsioonidelt, muudest välisabi fondidest või avaliku sektori asutustelt.
  - 16) dokumente või viide dokumentidele Euroopa Komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsuse „Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes“ artikli 4 tähenduses, millega on taotlejale antud õigus üldist majandushuvi pakkuvat teenust osutada;
  - 17) kui taotleja ei ole kohalik omavalitsus või kohalik omavalitsuse asutus või tema hallatav asutus, siis kohaliku omavalitsuse kooskõlastus, mis kinnitab taotluses toodud tegevuste vajalikkust;
  - 18) mõjualade kaart, millelt nähtub projekti panus § 2 lõikes 6 nimetatud rakenduskava väljundnäitajasse ja tulemusnäitajasse.

4. peatükkTAOTLUSE ESITAMINE JA MENETLEMINE

§ 10. Taotluse esitamine ja menetlemine

- (1) Rakendusüksus kuulutab taotlusvooru välja oma kodulehel ja ühes üleriigilise levikuga ajalehes. Taotlusvooru peatamisest ja lõpetamisest teavitab rakendusüksus oma kodulehel.
- (2) Taotlusi saab esitada jooksvalt e-toetuse keskkonna kaudu kuni rakendusüksus teavitab oma kodulehel taotlusvooru sulgemisest.
- (3) Ministeerium võib taotlusvooru eelarvet muuta.
- (4) Taotlusi menetletakse nende laekumise järjekorras. Taotlused rahuldatakse § 12 lõike 3 tingimustele vastavaks tunnistamise järjekorras kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni.
- (5) Taotluse menetlemine koosneb taotluse ja taotleja nõuetele vastavuse kontrollist, hindamisest ja taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse tegemisest.
- (6) Taotluse menetlemise tähtaeg on kuni 90 kalendripäeva taotluse esitamise kuupäevast alates.
- (7) Rakendusüksus tunnistab taotleja nõuetele vastavaks, kui on täidetud §-s 8 nimetatud nõuded.
- (8) Rakendusüksus tunnistab taotluse nõuetele vastavaks, kui on täidetud §-s 9 nimetatud nõuded.
- (9) Rakendusüksus võib taotluse läbivaatamise käigus nõuda taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või taotluse täiendamist või muutmist, kui esitatud taotlus ei olepiisavalt selge või selles esinevad puudused.
- (10) Kui taotleja või taotlus ei vasta nõuetele ja seda ei viida lõikes 6 nimetatud tähtaja jooksul nõuetega vastavusse, teeb rakendusüksus taotluse rahuldamata jätmise otsuse taotlust sisuliselthindamata.

§ 11. Valikukomisjoni moodustamine

- (1) Rakendusüksus moodustab nõuetele vastavate taotluste hindamiseks valikukomisjoni, mille koosseisu kuulub vähemalt üks ministeeriumi ja kaks rakendusüksuse nimetatud liiget. Rakendusüksus võib kaasata täiendavalt eksperte.
- (2) Valikukomisjoni liikmed peavad:
  - 1) vastama perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse (edaspidi *ÜSS2021_2027*) § 11 lõikes 2 sätestatud nõuetele;
  - 2) deklareerima oma erapooletust ja sõltumatust hinnatavatest projektidest, taotlejatest ja partneritest ning isikliku seotuse esinemise korral ennast taotluse hindamisest taandama; 3) tagama valikukomisjoni liikmeks oleku ajal ja pärast liikmeks oleku aja lõppemist tähtajatult talle valikukomisjoni töö käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsuse.
- (3) Valikukomisjoni tööd koordineerib rakendusüksus.

§ 12. Taotluse valikukriteeriumid ja -metoodika ning taotluse rahuldamine

- (1) Valikukomisjon hindab nõuetele vastavaks tunnistatud taotlusi lõikes 2 nimetatud valikukriteeriumide alusel, mis on kooskõlas ühendmääruse §-ga 7.
- (2) Taotlus peab vastama järgmistele valikukriteeriumidele:
  - 1) projekt on kooskõlas valdkondliku arengukavaga, omab mõju rakenduskava eesmärgile ja §-s 2 nimetatud toetuse andmise eesmärgile ning saavutatakse § 2 kohane tulemus;
  - 2) projekt on põhjendatud, mis on täidetud juhul, kui taotluses kajastatud tegevused vastavad §-s 4 nimetatud toetatavatele tegevustele, projekti eesmärgipüstitus on põhjendatud, projekti sekkumisloogika on arusaadav ja mõjus ning tegevuste ajakava on realistlik;
  - 3) projekt on kuluefektiivne, mis on täidetud juhul, kui projekti elluviimise kulud vastavad turuolukorrale;
  - 4) taotlejal on suutlikkus projekti ellu viia, mis on täidetud juhul, kui taotleja on finantsiliselt jätkusuutlik, taotlejal on olemas projekti elluviimiseks vajalik omafinantseering või on võimalik see leida ning taotleja on võimeline rahastama projekti elluviimisele järgnevat püsikulud viie aasta jooksul projekti lõppemisest; 5) projekt on kooskõlas Eesti 2035 aluspõhimõtete ja sihtidega.
- (3) KIK teeb taotluse rahuldamise otsuse, kui on täidetud kõik käesolevas määruuses taotlejale ja taotlusele esitatud nõuded ning taotluses kirjeldatud projekt vastab lõikes 2 nimetatud valikukriteeriumidele.
- (4) Taotluse rahuldamise otsuses märgitakse lisaks ühendmääruse § 8 lõikes 4 sätestatule:
  - 1) projekti elluviimise tingimused;
  - 2) toetuse maksmise tingimused;
  - 3) hangete kontrolli nõuded;
  - 4) aruandluskord;

- 5) tegevuste kestvuse periood ja sellega seotud kohustused;
  - 6) muud projekti elluviimiseks vajalikud kõrvaltingimused;
  - 7) kui toetus on vähese tähtsusega abi, viide, et toetus on vähese tähtsusega abi komisjoni määruse (EL) nr 360/2012 alusel;
  - 8) kui toetus on riigiabi komisjoni 2011. aasta otsuse alusel, viide, et riigiabi antakse komisjoni 2011. aasta otsuse artikli 2 lõike 1 punkti a alusel ning komisjoni 2011. aasta otsuse artikkel 4 punktides d, e ja f nimetatud andmed;
  - 9) toetuse andmise ja kasutamisega seotud teabe ja aruannete esitamise tähtajad ja kord;
  - 10) projekti kooskõla keskkonnavaldkonna arengukava (KEVAD) ja mõju perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskava eesmärgile ja §-s 2 nimetatud eesmärgi saavutamisele.
- (5) Taotlus ja selle kohta esitatud teave on taotluse rahuldamise otsuse lahutamatu lisa.
- (6) KIK toimetab taotluse rahuldamise otsuse toetuse saajale kätte kolme päeva jooksul pärast otsuse tegemist e-toetuse keskkonnas.

§ 13. Taotluse rahuldamata jätmine

- (1) Taotlus jäetakse rahuldamata ühendmääruse § 8 lõigetes 2 ja 3 toodud juhtudel.
- (2) Rakendusüksus võib jätta taotluse rahuldamata, kui taotluses esitatud ja taotluse menetlemisel kogutud teavet kogumis hinnates ilmneb, et projekti eesmärgid on saavutatavad ilma toetuseta.
- (3) Taotluse rahuldamata jätmise otsuses märgitakse vähemalt:
  - 1) otsuse tegija;
  - 2) otsuse tegemise kuupäev ja otsuse number;
  - 3) toetuse taotleja andmed;
  - 4) otsuse tegemise õiguslikud ja faktilised alused; 5) taotluse rahuldamata jätmise põhjendus; 6) otsuse vaidlustamise kord.
- (4) KIK toimetab taotluse rahuldamata jätmise otsuse toetuse taotlejale kätte kolme päeva jooksul pärast otsuse tegemist e-toetuse keskkonnas.

§ 14. Taotluse osaline ja kõrvaltingimusega rahuldamine

- (1) Taotluse osaline rahuldamine on lubatud põhjendatud juhul ja tingimusel, et projekti eesmärk on saavutatav ka osalise toetusega. Taotluse osalisel rahuldamisel võib taotleja nõusolekulvähendada toetuse summat ning muuta toetatavaid tegevusi.
- (2) Taotluse rahuldamise otsuse võib teha kõrvaltingimusega vastavalt ühendmääruse § 9 lõigetes 2 ja 3 sätestatule.
- (3) Taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise korral tekib toetuse saajal õigus toetusega seotud maksetele pärast rakendusüksuse poolt seatud tingimuse täitmist või täitmise tuvastamist toetuseta saaja esitatud teabe põhjal, välja arvatud kui teavet on võimalik rakendusüksusel tuvastada infosüsteemist, muust registrist või andmeallikast.

§ 15. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise ja kehtetuks tunnistamine

- (1) Taotluse rahuldamise otsust muudetakse rakendusüksuse algatusel või toetuse saaja avalduse alusel ühendmääruse §-des 12 ja 13 ja käesolevas määruses sätestatud tingimustel ja korras.
- (2) Taotluse rahuldamise otsust võib muuta toetuse saaja avalduse alusel, mis on esitatud enne toetuse lõplikku maksmist või lõpparuande kinnitamist.
- (3) Rakendusüksusel on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitatav muudatus seab kahtluse alla projekti oodatavate tulemuste saavutamise või projekti tegevustelõpetamise abikõlblikkuse perioodil.
- (4) Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsustab rakendusüksus 30 päeva jooksul pärast vastavasisulise avalduse saamist.
- (5) Taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse osaliselt või täielikult kehtetuks rakendusüksuse otsusega, kui esineb vähemalt üks ühendmääruse § 14 lõigetes 1 ja 2 ning § 37 lõikes 7 sätestatud alus või kui:
  - 1) toetuse saaja ei täida taotluse rahuldamise otsuses või õigusaktides sätestatud või ei kasuta toetust ettenähtud tingimustel;
  - 2) toetuse saaja ei täida projekti elluviimise ajakava.

5. peatükk TOETUSE SAAJA ÕIGUSED JA KOHUSTUSED

§ 16. Toetuse saaja õigused ja kohustused

- (1) Toetuse saajal on õigus saada KIKilt informatsiooni ja nõuandeid, mis on seotud õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega.
- (2) Toetuse saaja peab täitma ühendmääruse §-s 10 nimetatud kohustusi, sealhulgas:
  - 1) tagab ehitamise ja omanikujärelevalve teostamise kooskõlas ehitusseadustiku ja teiste asjakohaste õigusaktidega;
  - 2) tagab projekti elluviimiseks õigusaktides ette nähtud vajalike lubade ja kooskõlastuste olemasolu;
  - 3) tagab õigusaktides sätestatud korras toetuse abil loodud või omandatud vara arvele võtmise ning kõigi omandi tekkimisega seotud avalik-õiguslike koormatiste tasumise ja muude õigusaktidest tulenevate kohustuste täitmise;
  - 4) võimaldab rakendusüksusel osaleda vaotlejana tööde teostamise käigus toimuvatel nõupidamistel ja koosolekutel;
  - 5) alustab riigihanke menetlust või ostumenetlust, hiljemalt kuue kuu jooksul abikõlblikkuse perioodi algusest arvates.
- (3) kohustub projekti elluviimise käigus soetatud ja rajatud vara taotluses kirjeldatud viisil hoidma kasutuses vähemalt viis aastat pärast projektile lõppmakse tegemist.
- (4) Toetuse saaja peab teavitama viivitamata KIKi projekti elluviimise ajal ja kestuse nõude kehtivuse ajal kõigist asjaoludest, mis võivad mõjutada projekti raames ostetud või loodud vara säilimistja kasutamist või toetuse saaja võimet täita taotluses ja määruuses nimetatud eesmärged või toetuse saaja kohustusi.
- (5) Toetuse kasutamisel tuleb järgida ehitusseadustiku § 11 lõike 4 alusel kehtestatud puudega inimeste erivajadustest tulenevaid nõudeid ehitisele ja tagada avalikkusele edastatava informatsioonikättesaadavus liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuudega inimestele.
- (6) Toetuse saaja peab projekteerimisel arvestama kliimamuutustest tingitud riskidega.
- (7) Toetuse saaja on kohustatud täitma teavitamiskohustusi vastavalt Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruses nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondidevahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud nõuetele.

§ 17. Hanke läbiviimine

- (1) Toetuse saaja viib riigihanke ja ostumenetluse läbi vastavalt ühendmääruse §-s 11 sätestatud nõuetele.
- (2) Kui riigihanke eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 20 000 eurot või enam, esitab toetuse saaja enne riigihanke algamist riigihanke alusdokumentide kavandi, sealhulgas hankelepinguprojekti, rakendusüksusele hinnangu andmiseks.
- (3) Kui ostumenetluse eeldatav maksumus ilma käibemaksuta on 20 000 eurot või enam, esitab toetuse saaja enne ostumenetluse algatamist alusdokumentide kavandi, sealhulgas ostulepinguprojekti, rakendusüksusele hinnangu andmiseks.
- (4) Toetuse saaja esitab hiljemalt seitse päeva pärast lepingu sõlmimist lepingu andmed e-toetuse keskkonnas.
- (5) Toetuse saaja esitab enne lepingu muutmist rakendusüksusele läbivaatamiseks muudatuse eelnõu.

§ 18. Toetuse kasutamisega seotud aruannete esitamine

- (1) Toetuse saaja esitab rakendusüksusele projekti elluviimise kohta aruanded e-toetuse keskkonna kaudu. Rakendusüksus täpsustab taotluse rahuldamise otsuses aruannete esitamise tähtaeguja sagedust.
- (2) Projekti aruandes peab olema kajastatud vähemalt järgmine teave:
  - 1) projekti aruandlusperiood (kumulatiivne);
  - 2) andmed projekti elluviimise kohta (teostatud tööd ja tegevused, tulemuste ja eesmärkide saavutamine);
  - 3) teave §-s 2 nimetatud väljund- ja tulemusnäitajate saavutamise kohta;
  - 4) toetuse saaja hinnang projekti tulemuslikkusele ja elluviimisele;
  - 5) teavituskohustuste täitmise kontrollimiseks võimalusel fotod, kui neid ei ole rakendusüksusele esitatud või info teavitustegevuste kohta vastavalt Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määrusele nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“.
- (3) Lõpparuandes esitab toetuse saaja info, kuidas panustati toetatud tegevustega Eesti 2035 aluspõhimõtetele ja sihtidesse.

6. peatükkTOETUSE MAKSMINE JA KASUTAMINE

§ 19. Toetuse maksmine

(1) Toetust makstakse tegelike kulude alusel ühendmääruse §-s 27 sätestatud tingimustel ning toetuse saaja esitab makse aluseks olevad dokumendid rakendusüksusele e-toetuse keskkonna kaudu koos järgmiste dokumentide ja tõenditega:

- 1) riigihanke korraldamist tõendavad dokumendid, kui riigihange ei ole läbi viidud riigihangete registris ja lepingu abikõlblike kulude summa käibemaksuta on 20 000 eurot või enam ja dokumente ei ole eelnevalt rakendusüksusele esitatud;
- 2) ostumenetluse korraldamist tõendavad dokumendid kui lepingu abikõlblike kulude summa käibemaksuta on 20 000 eurot või enam ja dokumente ei ole eelnevalt rakendusüksusele esitatud;
- 3) lepingud, välja arvatud juhul, kui lepingud on eelnevalt rakendusüksusele esitatud või lepingud on kättesaadav riigihangete registrist ja lepingut ei ole muudetud;
- 4) lepingute muudatused, sealhulgas lepingukohase reservi kasutamist õigustav dokument ja õiguskaitsevahendite kasutamise teavitused, kui lepingut on täidetud algselt kokkulepitust erinevalt;
- 5) arved või muud raamatupidamisdokumendid;
- 6) asjade, teenuste või ehitustööde üleandmist ja vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
- 7) kulu tasumist tõendav dokument;
- 8) raamatupidamises projektiga seotud abikõlblike ja abikõlbmatute kulude eristamist tõendav dokument; 9) garantii, kindlustuse või täitmistagatise dokument, kui neid nõutakse lepingutes.

(2) Makse menetlemine toimub ühendmääruse § 25 lõigetes 1 ja 2 sätestatud korras.

(3) KIK võib peatada makse menetlemise osaliselt või täielikult või toetuse maksmisest keelduda ühendmääruse §-s 33 sätestatud tingimustel.

(4) Viimane maksetaotlus esitatakse pärast toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmist koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist. Lõppmakse tehakse pärast seda, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud.

7. peatükkFINANTSKORREKTSIOONID JA VAIDED

§ 20. Finantskorrektsiooni tegemine ja toetuse tagastamine

Finantskorrektsiooni otsus tehakse ja toetus tagastatakse vastavalt ÜSS2021_2027 § 28–30 ja ühendmääruse §-des 34–38 sätestatule.

§ 21. Vaide esitamine

KIKi toimingut või otsust peale tuleb enne halduskohtusse kaebuse esitamist esitada vaide KIKile vastavalt ÜSS2021_2027 §-le 31.

Kristen Michal
Minister

Keit Kasemets
Kantsler

Lisa 1 Kohaliku omavalitsuse üksuse toetuse osakaal
Lisa 2 Eelprojekti juhis